

Titel: IX.

Citation: "IX.", i *Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-g02-shoot-d1e151936/facsimile.pdf> (tilgået 18. juli 2024)

Anvendt udgave: Beretning om Forhandlingerne paa Rigsdagen. Bind II. Spalte 1477-3968

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

deres til de — jeg maa hermed tillade mig at bruge dette fremmede Ord — Associationer, som i de sidste Aar ere opstaaede i Tyskland, og som efter min og vel de Flestes Mening, skulde de vel have Navn af kristelige, dog virkelige, ikke blot i enkelte Døgn, men i Gennemsnit Hærfestninger, altsaa saa den.

Saad: Consequenter af Udsagnet § 64 medfører, at § 2 maa bortfalde. Naar det nemlig i § 64 hedder „Jagen kan paa Grund af sin Troesbeskaffelse berøves den fulde Afgang til borgerlige og politiske Rettigheder, da naar dette ikke, saafremt nogen Kirke ierlig Kal underkastes fremfor andre. Alle Troesbeskaffede Rette til Staten; underkastes Staten nu kun en privilegeret Kirke, da naar denne Kirkes Beskaffelse jo en materiel Forret fremfor andre Troesbeskaffede, og der kommer altsaa en Kedsigtelse frem, idet Beskaffene af de forskellige Religioner ikke erholde de samme borgerlige og politiske Rettigheder. Jeg skal derimod forholde mig Forslag til en Paragraph i Overensstemmelse med § 64, som skulde indføres efter denne og lyde saaledes: „De af Statskirken anerkjendte Troesfællesskaber underkastes af Staten. Anerkjendelse sker ved Lov.“ Her det Tilfælde, at dette Forslag ikke skulde have Bifald, skal jeg med Henblik til det gjorte Forslag bemærke, at den Grund, som den erede Minister har anført for Bortfaldet af de Ord „hvorefter den overveende Deel af Folket behøvede sig“, synes mig ogsaa at gjælde om de næstfølgende Ord: „at der altsaa som den danske Folkekirke.“ Det er utvivlsomt, at Ordet „Folkekirke“ ikke har nogen klar Betydning hos Folket, og at man altsaa opstaaer i Grundloven Noget, som Folket ikke ser ved Øret. Er det derfor ikke bedre at lade dette falde bort, da det dog ikke har nogen Virkning, men blot indholder en Bemærkning, og derimod blot holder sig til det, som Bestemmelser egentlig gaar ud paa, saa at der altsaa i denne Paragraph kan komme til at staa: „den evangelisk-lutherske Kirke nyder Underkættelse af Staten.“ Der er saameget mere Grund til at opstaae en saadan Bestemmelse, som der i mobil Tilfælde ligger en Svulst i Paragraphen, nemlig mellem Bestemmelserne, at den evangelisk-lutherske Kirke nyder Underkættelse af Staten, og den Grund, der er givet derfor, hvilken Grund Ministeren ogsaa holder paa, naagter den har udeladt den som overflødig. Man har her en Erklæring om, at Majoritetens Religion skal underkættelse af Staten, og en anden om, at den evangelisk-lutherske skal underkættelse.

Naar nu det Tilfælde indtraf, at den lutherske Religion som i Ministerens Hænde ut en Grundlovsbestemmelse, som sigte, at denne Religion skulde nyde Underkættelse, men dette paa Grund af en Omstændighed, som ikke længere er tilfælde for den, men netop for et andet Samfund. En saadan Umulighed bør man ikke udvælte sig for i en Grundlov. Der kunde nu blive Spørgsmaal, om man enten skulde opstaae Hovedbestemmelserne, Grundene: at den Kirke, som har den overveende Deel af Folket for sig, Kal underkættelse, eller Folket: at den evangelisk-lutherske Kirke nyder en saadan Underkættelse. Jeg anser fra mit Standpunkt begge Dele for lige ubehøvede; men da jeg tror, at Nationen i Birkeligheden ikke vilde holde paa, at den lutherske Religion skulde underkættelse, fordi den var de Flestes, men i alt Fald jaare, fordi det er den Flestes at anerkjende og respectere denne Religion, saa maatte jeg helst vælge, at den lutherske Kirke skulde nævnes som den, der skal nyde Underkættelse af Staten. Gensidig har tillid, at den anser det som en Selvsjæle, at andre Troesbeskaffede kunne erholde en lignende Underkættelse. Derfor man mener dette, hvilket ikke er forekommet mig ved at læse Paragraphen, men hvilket jeg hermed glæder mig over, saa tror jeg,

der er Anledning til utvivlsomt at opstaae dette, og Paragraphen vilde altsaa komme til at lyde saaledes: „den evangelisk-lutherske Religion nyder Underkættelse af Staten; andre Troesfællesskaber kunne ved Lov erholde Afgang til lignende Underkættelse.“ Her det Tilfælde, at intet af disse Forslag erholde Bifald, tror jeg, man hellere maa anerkjende, at man staar paa det ældre Standpunkt, og foreskive Underkættelse „Folkekirke“ som ufsandt og sværende og derimod opstaae det gamle Ord „Statskirke“ som noget Betydning, hvorefter man kan gaa ud, og som man kan angribe, holdt man er derimod.

Minister Clausen: Den erede Rigsdagsmand, som nu talte, har vist sig berøvet, at den evangelisk-lutherske Kirke ikke bør betegnes som Folkekirke i Danmark, idet han har ment, at denne Benævnelse indholder noget Ufsandt, noget Sværende, og at Bestemmelser, som dertil knyttes med Henblik til Kirkens Rettigheder, lettelig kunde føre ind i Sværende. Dette forekommer mig ikke grundet; jeg tror meget mere, at det er et Skridt af stor Betydning, naar Grundlovsudkastet har tillid Betegnelse af „Folkekirke“ (hvorfor det tidligere „Statskirke“). Endnu vil lettelig erkjende, at disse Ord skulde være „Statskirke“ og „Folkekirke“ eller „Landskirke“, ikke ere endegyldige; Enhver vil lettelig erkjende, at disse Ord mere end vilkaarlig ud i forskjellige Retning, i forskjellige Kredse af Betragtninger og Begreber. Forholdet er nemlig dette, at vi ved Stats vilkaarlig tænke paa Indbegrebet af Former, Institutioner, Love, Bestemmelser, som ordne Samfundet og den indvædede Birkelighed mellem Borgere, og Navnet „Statskirke“ betegner derfor en saadan Forsætning af Kirken og det kirkelige Liv, hvorefter Kirken holder paa et ligeligt Grundlag med Staten, hvorefter det kirkelige Liv er indflettet i Statsens Former, hvorefter Staten paatager sig at opretholde og beskytte Kirken ved positive Foranstaltninger, og saaledes ligesom forud bestemmer Kirkens Udvikling, eller rettere: lægger Hindringer i Veien for den fremtidige Udvikling, idet den sætter en vis Stilling, som uforanderlig gjælderde ogsaa for Fremtiden. Naar man derimod betegner Kirken som „Folkekirke“, da er det nærmest en historisk Kjendegjening, der udsæles, den nemlig, at en vis Kirke, en vis Form af Troesbeskaffelse, staar i et vist særegent Forhold til Folket, som boer og bygger i Landet, at Folket i sin store Birkelighed holder sig hængende til den; saaledes vil Kirken have at sege sin Stærke i den Overbeviisning, Hælsed, Indertighed og Varme, hvorefter Folket hænger ved den, og derimod man altsaa kunde tænke sig en saadan Omstilling i den religiøse Overbeviisning, at Folket fandt sig hængende til en anden Religionsform, end den der er givet i Folkekirken, da maatte Kirkens Stilling forandres, den maatte give Bifald paa de Rettigheder, den som Folkekirke var i Besiddelse af. Den høier-værdige Biskop har allerede henpaaet paa Irlands Exempel, og dette Exempel forekommer mig altsaa troende og saaledes til at stille Forholdet mellem Statskirke og Folkekirke i det rene Ved. I Irland desvendt 61 Millioer sig til den catholske Kirke, alle engang i Millioer til den anglicanske. I Irland er saaledes den catholske Kirke at ansee som Folkekirke, som Landskirke, men ikke desto mindre er det naturlige Forhold saaledes vendt om, at Statsmagten har trangt den catholske Kirke ud af alle dens Besiddelser og sat den anglicanske Kirke ind i disse den catholske Kirke fratagne Besiddelser. Den catholske Befolkning, der for en stor Deel er udsjuntet i den dødske Armee, maa selv sammenbringe hvad der hører til at vedligeholde Kirken, udbygge Gudstjenesten og lønne Gjernligheden, og derfor den maa den yde Tænde til den anglicanske Kirke.

(Fortætte.)